



Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

СИЛАБУС

з дисципліни «Фах»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	I-IV
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1-8
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	24
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	256
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування	Лекції	
		Семінари	
		Практичні/семінарські	
		Індивідуальні	256
		Самостійна робота	464
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Залік: 1,3,5,7 Іспит 2,4,6,8

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Белік-Золотарьова Н. А., заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	ORCID iD http://orcid.org/0000-0003-3670-4037
e-mail	n.byelik@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Диригування» сприяє формуванню особистості майбутнього хормейстера як музиканта-виконавця, педагога та просвітителя у процесі вивчення та виконання широкого кола творів різних стилів і

напрямів, опануванню здобувачем освіти диригентської техніки для втілення його художніх намірів; здобуття ним навичок самостійної роботи над партитурою, цілісного аналізу виконуваних творів і вивчення вокально-хорової технології та методики роботи з хором.

Силабус навчальної дисципліни «Диригування» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Диригування», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є виховання національних кадрів хорових диригентів, спеціалістів широкого профілю, теоретично і практично підготовлених до виконавської, педагогічної та просвітницької діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати:**

- специфіку хорового мистецтва у відповідності до історико-художніх процесів;
- етапи розвитку диригентського виконавства;
- хоровий репертуар;
- термінологічну систему;
- сутність принципів постановки голосового апарату;
- методи й принципи роботи над досягненням довершеного хорового звучання;
- основні засади диригентсько-хорової педагогіки.

Уміти:

- грати хорові твори на фортепіано, вільно володіти голосом, досягаючи художньо-виразного виконання;
- донести до хорового колективу художню ідею виконуваного твору;
- виконувати хорові твори різних стилів із використанням засобів мануальної техніки для створення переконливої інтерпретації;
- аналізувати хорову звучність і мобільно виправляти недоліки виконання.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема, **загальних:**

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

- ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК12. Здатність працювати автономно.
- ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальних (фахових):

- СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання.

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному

фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

- ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
- ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
- ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Тема 1. Вивчення та диригування невеликих за обсягом музичних творів українських та зарубіжних композиторів різних епох та стилів. Вивчення виконавського стилю композиторів Віденської класичної школи.

Тема 2. Вивчення і диригування композицій, що містять елементи поліфонії, різноманітних за стилем та жанром. Опанування прийомами мануальної техніки, націлених на оволодіння несиметричними розмірами, прийомами диригування «на раз».

Тема 3. Вивчення виконавського стилю композиторів епохи Відродження. Оволодіння прийомами мануальної техніки для диригування творів поліфонічної фактури /*Фуга, Фугета, Фугато*/.

Тема 4. Вивчення та виконання творів крупної форми, різноманітних за стилем та жанровими особливостями. Вироблення вміння досягнути великий музичний твір або його частину, наблизитися у виконавській інтерпретації до концептуального бачення автора.

Форми та технології навчання

Індивідуальні заняття, самостійна робота, есе, презентація

Завдання для самостійної роботи:

- Ознайомлення з творчістю митців, які є авторами творів, що вивчаються, з акцентом на періодизацію їх доробку, епоху створення композицій, стильову та жанрову парадигми.
- Якщо програма з фаху містить окремі частини хорових циклів, оркестрово-хорових композицій чи сцен із опер, здобувачу освіти необхідно ознайомитися з твором загалом задля визначення ролі фрагменту обраного для виконання у структурі цілого.
- Осягнення хорових партитур творів, що вивчаються, з точки зору формотворення, виконання на фортепіано та співу хорових партій.
- Аналіз творів: музично-теоретичний, вокально-хоровий, компаративний та виконавський.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger, Zoom, Google meet

Система оцінювання

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно	FX
1-34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти.

90–100–А– відмінно

- розкриття засобами диригентської техніки художнього змісту творів виконуваної програми;
- натхненність виконання у поєднанні з розумінням структури творів, вибудуванням часткових та генеральної кульмінацій, відчуттям стилістики кожного твору програми;
- доцільність використання розмаїття диригентських засобів виразності, їх відповідність образній сфері творів.

82–89–В– добре

- якісне виконання усіх форм контролю успішності;
- диригування програми не вирізнялось натхненністю.

75–81–С– добре

- достатньо якісне виконання усіх форм контролю успішності;
- наявні певні недоліки мануальної техніки (гри партитури на

- фортепіано, співу партій);
- аналіз твору недостатньо розгорнутий.
64–74–D– задовільно
 - задовільне виконання програми та всіх форм контролю успішності
60–63–E– задовільно
 - недостатні знання програми;
 - має вади мануальної техніки й недостатню наполегливість у навчанні упродовж семестру.
35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання)
 - незнання програми напам'ять, слабкий за рівнем аналіз обов'язкового твору, невиразний спів хорових партій тощо.
0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
 - здобувач освіти не виконав індивідуальний навчальний план.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, мистецьких конкурсах хорових диригентів, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендовані джерела

1. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посібник. К. : «Укр.світ», 2002. 439 с.
2. Белік Н. А. До проблеми гармонійного розвитку студента диригентсько-хорового факультету в класі з фаху // Проблеми взаємодії музикальної науки и учебного процесса : сб. науч. материалов Харк. гос. ин-т искусств им. И. П. Котляревского. Харьков, 1995. Вып 4. С. 8-11.
3. Белік Н. А. До проблеми інтерпретації хорового твору в класі з

- диригування // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. Харк. держ. ін-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2001. Вип. 6. С. 192-198.
4. Белік Н. Деякі аспекти виконавства та інтерпретації духовної хорової музики (на прикладі духовного концерту М. Вербицького «Ангел вопіяше»). *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2000. Вип. 5. С. 14-23.*
 5. Димченко С. С. Диригування (Методика викладання) : навч. посібник. Ч. II. Рівне : РДК, 1997. 141 с.
 6. Диригування. Програма для муз. вузів з фаху «Хорове диригування» / Респуб. метод. каб. навч. зал. мистецтв і культ. ; [уклад. Н. А. Белік, ред. С. В. Гуревич]. К., 1996. 39 с.
 7. Диригування. Програма для вищ. муз. навч. зал. зі спец. «Муз. мистецтво», спец. «Хорове диригування» / Донецька держ. муз. акад. ім. С. С. Прокоф'єва; [уклад. О. С. Шадурський, ред. Л. В. Московиченко]. Донецьк, 2006. 40 с.
 8. Заболотний П. Основи хорознавства : навч. посібник. Суми : Мрія-1, 2006. 179 с.
 9. Ковалик П. А. Деякі питання розвитку професійної освіти хорового диригента (на матеріалі НМАУ) // Проблеми загальної і професійної педагогіки : зб. наук. пр. / Обл. метод. каб. учб. зал. мистецтва та культ. Харків, 2000. С. 43-49.
 10. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Методика викладання хорового диригування: навч. посібник. Ніжин, 2012. 100 с.
 11. Макаренко Г. Слово як фактор естетико-психологічного впливу в творчості диригента // Науковий вісник : зб. ст. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К., 2003. Вип. 28 : Семантичні аспекти слова в музичному творі. С. 104-111.
 12. Муравський П. І. Моя хорова школа / Ред.-упорядник О. А. Шокало. К.: «Просвіта», 2014. 385 с.
 13. Ніколаєв В. І. Становлення диригентської школи // Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва : мистецтвознавство, педагогіка та виконавство : матеріали міжвуз. наук.-метод. конф. професорсько-викл. складу, 19-20 12. 2001 р. Харк. держ. ін-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2001. Вип. 3. С. 56-58.